

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

BỘ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

PHẠM ĐỨC HIỆP

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CẬN LÂM SÀNG
VÀ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ LỒNG RUỘT Ở TRẺ LỚN
TẠI BỆNH VIỆN NHI TRUNG ƯƠNG**

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ

Thái Nguyên – 2016

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

BỘ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

PHẠM ĐỨC HIỆP

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CẬN LÂM SÀNG
VÀ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ LỒNG RUỘT Ở TRẺ LỚN
TẠI BỆNH VIỆN NHI TRUNG ƯƠNG**

Chuyên ngành: NGOẠI KHOA

Mã số: NT 62720750

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ

HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

**PGS.TS. Trần Ngọc Sơn
BSCKII. Nguyễn Công Bình**

Thái Nguyên – 2016

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, phòng đào tạo sau đại học, các thầy cô trong bộ môn ngoại - Trường đại học Y Dược Thái Nguyên đã dạy bảo, tạo những điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám đốc, phòng kế hoạch tổng hợp, phòng lưu trữ hồ sơ bệnh án, khoa gây mê hồi sức, khoa ngoại Bệnh viện Nhi Trung ương đã tạo mọi điều kiện thuận lợi giúp tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Xin được bày tỏ lòng biết ơn PGS.TS Trần Ngọc Sơn, PGS.TS Trần Đức Quý, BSCKII Nguyễn Văn Sửu, TS Vũ Thị Hồng Anh, TS Lô Quang Nhật... những người thầy cho tôi nhiều ý kiến quý báu để hoàn thành luận văn này.

Xin cảm ơn cha mẹ, vợ và gia đình, những người luôn bên tôi động viên, dành cho tôi những điều kiện thuận lợi nhất để học tập và nghiên cứu. Xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và các bạn nội trú đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình học tập. Cảm ơn tất cả các bệnh nhân trong nghiên cứu và thân nhân của họ đã tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng.....năm 2016

Tác giả

Phạm Đức Hiệp

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, tháng..... năm 2016

Tác giả

Phạm Đức Hiệp

CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

BN	Bệnh nhân
LR	Lồng ruột
CI (Confidence interval)	Khoảng tin cậy
n	Số lượng bệnh nhân
PTNS	Phẫu thuật nội soi
SD (Standard Deviation)	Độ lệch chuẩn
%	Tỷ lệ phần trăm
NN	nguyên nhân

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	i
LỜI CAM ĐOAN	ii
CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	iii
MỤC LỤC	iv
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	viii
DANH MỤC HÌNH	ix
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Đặc điểm giải phẫu hệ tiêu hóa.....	3
1.1.1. <i>Phôi thai học hệ tiêu hóa</i>	3
1.1.2. <i>Giải phẫu học của ruột</i>	3
1.2. Sinh lý bệnh lồng ruột.....	4
1.2.1. <i>Nguyên nhân gây lồng ruột</i>	4
1.2.2. <i>Các kiểu lồng ruột</i>	5
1.2.3. <i>Cấu tạo khối lồng</i>	7
1.2.4. <i>Thương tổn giải phẫu bệnh</i>	7
1.3. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng lồng ruột ở trẻ lớn.....	8
1.3.1. <i>Các đặc điểm chung</i>	8
1.3.2. <i>Đặc điểm lâm sàng</i>	8
1.3.3. <i>Đặc điểm cận lâm sàng</i>	10
1.4. Kết quả điều trị lồng ruột ở trẻ lớn.....	12
1.4.1. <i>Các phương pháp tháo lồng không mổ</i>	13
1.4.2. <i>Điều trị lồng ruột bằng phẫu thuật</i>	14
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	21
2.1.1. <i>Tiêu chuẩn lựa chọn</i>	21
2.1.2. <i>Tiêu chuẩn loại trừ</i>	21
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	21
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	21

2.3.1. Thiết kế nghiên cứu	21
2.3.2. Cỡ mẫu và phương pháp chọn mẫu	22
2.4. Các chỉ tiêu nghiên cứu	22
2.4.1 Các chỉ tiêu về đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng của bệnh nhân	22
2.4.2. Các chỉ tiêu về chẩn đoán	24
2.4.3. Các chỉ tiêu về đánh giá kết quả điều trị lồng ruột ở trẻ lớn	25
2.5. Các phương pháp điều trị áp dụng trong nghiên cứu.....	27
2.5.1 Tháo lồng bằng bơm hơi đại tràng dưới màn chiếu x quang	28
2.5.2. Phẫu thuật nội soi hoặc nội soi hỗ trợ.....	30
2.5.3. Phẫu thuật mở	31
2.6. Thu thập và xử lý số liệu.....	32
2.6.1. Thu thập số liệu.....	32
2.6.2. Xử lý số liệu.....	32
2.7. Vấn đề đạo đức trong nghiên cứu	33
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	34
3.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	34
3.2. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng lồng ruột ở trẻ lớn.....	38
3.3. Chẩn đoán.....	41
3.4. Kết quả điều trị lồng ruột ở trẻ trên 24 tháng tuổi	44
Chương 4. BÀN LUẬN	51
4.1. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng lồng ruột ở trẻ lớn.....	51
4.1.1. Đặc điểm lâm sàng	51
4.1.2. Đặc điểm cận lâm sàng	55
4.2. Kết quả điều trị lồng ruột ở trẻ lớn.....	57
KẾT LUẬN	62
KHUYẾN NGHỊ	
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU ĐÃ CÔNG BỐ	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
BỆNH ÁN NGHIÊN CỨU LỒNG RUỘT Ở TRẺ LỚN	

DANH MỤC BẢNG

Bảng	Tên bảng	Trang
Bảng 3.1	Tiền sử lồng ruột của đối tượng nghiên cứu	36
Bảng 3.2	Tiền sử điều trị lồng ruột của nhóm tái phát	37
Bảng 3.3	Thời gian từ khi xuất hiện triệu chứng đầu tiên đến khi vào viện	37
Bảng 3.4	Mối liên quan giữa khoảng thời gian vào viện với tiền sử bị lồng ruột	38
Bảng 3.5	Mối liên quan giữa khoảng thời gian vào viện với nhóm tuổi	38
Bảng 3.6	Triệu chứng lâm sàng theo nhóm tuổi	39
Bảng 3.7	Mối liên quan giữa sự xuất hiện triệu chứng nôn với thời gian vào viện.	40
Bảng 3.8	Mối liên quan giữa sự xuất hiện triệu chứng ỉa máu với thời gian vào viện.	41
Bảng 3.9	Các phương tiện cận lâm sàng đã áp dụng trong nghiên cứu	41
Bảng 3.10	Đường kính khối lồng trên siêu âm	42
Bảng 3.11	So sánh vị trí ban đầu của khối lồng trên phim Xquang khi bơm hơi và trên siêu âm	42
Bảng 3.12	Chẩn đoán nơi chuyển đến.	43
Bảng 3.13	Chẩn đoán tại phòng khám cấp cứu ban đầu Bệnh viện Nhi trung ương.	43
Bảng 3.14	Nguyên nhân thực thể gây lồng ruột và phương tiện chẩn đoán	44
Bảng 3.15	Mối liên quan giữa nguyên nhân gây lồng ruột với nhóm tuổi	44
Bảng 3.16	Mối liên quan giữa nguyên nhân gây lồng ruột với tiền sử lồng ruột	45

Bảng 3.17	Chi định phẫu thuật	46
Bảng 3.18	Phương pháp phẫu thuật	46
Bảng 3.19	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với vị trí khối lồng trên siêu âm	47
Bảng 3.20	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với đường kính khối lồng trên siêu âm.	48
Bảng 3.21	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với nhóm tuổi	48
Bảng 3.22	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với khoảng thời gian vào viện	49
Bảng 3.23	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với nhóm tiền sử lồng ruột	49
Bảng 3.24	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với triệu chứng ỉa máu	50
Bảng 3.25	Mối liên quan giữa kết quả bơm hơi với nguyên nhân thực thể gây lồng ruột	50
Bảng 3.26	Tái phát sau điều trị	51
Bảng 3.27	Mối liên quan giữa tỷ lệ tái phát sau bơm hơi với nhóm tuổi	51
Bảng 3.28	Mối liên quan giữa tỷ lệ tái phát sau bơm hơi với tiền sử lồng ruột	52

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Phân bố bệnh theo nhóm tuổi	35
Biểu đồ 3.2. Phân bố bệnh nhân theo giới	39